

Nr 21.

Av herr **Utbult m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till byggnadsbidrag till tjänstebostäder vid folkskolor.*

Genom tillkomsten av 1946 års boställsordning för folkskolans lärare infördes bestämmelser om klassificering av tjänstebostäderna med hänsyn till deras olika standard. I den mån nya tjänstebostäder uppfördes skulle de förses med sådana bekvämligheter, att de kunde hänföras till den högsta bostadsklassen. Härigenom ville man bringa tjänstebostäderna på landsbygden i nivå med de bostäder, som kunde förhyras i städer och tätorter, så att landsbygden kunde tävla med de större skoldistrikten om lärarna.

Då det endast skulle åligga orter, vilka saknade hyresmarknad, att tillhandahålla tjänstebostäder för lärarna, kom landsbygden genom boställsordningen i en undantagsställning, som skulle ha blivit mycket betungande för skoldistriktet, om inte beslut samtidigt fattats, att statsbidrag skulle utgå dels till uppförande av nya tjänstebostäder, dels till förbättrande av äldre bostäder. Statsbidraget skulle utgå till nya tjänstebostäder med 12 000 kronor för trerums- och 8 000 kronor för tvårumsbostäder. Dessa belopp beräknades motsvara 40 procent av kostnaderna för respektive bostäder.

Under de fem à sex senaste åren torde byggnadskostnaderna ha mer än fördubblats. Medan ett bostadshus om tre rum och kök vid boställsordningens tillkomst beräknades kosta 30 000 kronor, kunna kostnaderna för en sådan bostad numera uppgå till 60 000—70 000 kronor. I skärgården med dess stora transportkostnader äro byggnadskostnaderna ej oväsentligt högre. Statsbidraget uppgår därför numera till mindre än 20 procent av kostnaderna för nyuppförda tjänstebostäder.

Denna utveckling har försatt landsbygdsdistriktet i ett synnerligen oförmanligt ekonomiskt läge. Det kan ej anses förenligt med billighet och rättvisa, att en ort på landsbygden skall betungas med kommunala utgifter på bortåt 60 000 kronor för en folkskolläraryrstad, för vilken hyresinkomsten ej på långt när motsvarar utgifterna för fastigheten, medan tätorterna äro helt befriade från sådana utgifter för skoländamål. I andra avseenden torde enhetliga grunder gälla för de kommunala kostnaderna för folkskolan.

Av praktiska skäl torde det även i fortsättningen bliva nödvändigt att tillhandahålla tjänstebostäder åt lärarna på landsbygden. I längden lär det få övervägas, om inte staten helt bör påtaga sig de kostnader härför, vilka ej täckas av hyrorna för bostäderna. Tills vidare bör dock en lösning kunna sökas genom en höjning av statsbidraget till tjänstebostäder, så att detta kommer att åtminstone motsvara ca 50 procent av byggnadskostnaderna.

I sina petita för budgetåret 1952/53 har skolöverstyrelsen med hänvisning

till en av överstyrelsen gjord undersökning av byggnadskostnaderna för ifrågavarande tjänstebostäder hemställt, att statsbidraget från och med nästa budgetår skall utgå med 50 procent av byggnadskostnaderna, dock högst med 30 000 kronor för tjänstebostad för ordinarie folkskollärare och 20 000 kronor för tjänstebostad för annan lärare. Departementschefen har emellertid med hänvisning till sin avsikt att inom kort tillkalla sakkunniga för utredning av frågan om en lämpligare utformning av statsbidragssystemet icke ansett sig kunna bifalla skolöverstyrelsens hemställan utan stannat för en mindre höjning till 16 000 kronor för tjänstebostad åt ordinarie folkskollärare och till 10 000 kronor för tjänstebostad åt annan lärare.

Departementschefens förslag innebär, att statsbidrag skulle utgå med ca 25 procent av byggnadskostnaderna, mot enligt riksdagens beslut 1946 avsedda 40 procent. Den nuvarande statsbidragsandelen utgör såsom ovan framhållits genomsnittligt ca 20 procent. Någon mer avsevärd lättnad av den ökade ekonomiska börda som byggnadskostnadsstegringen här inneburit för landsbygdsdistrikten skulle därför departementschefens förslag icke komma att medföra. Den omständigheten att en utredning angående statsbidragsgrundernas framtida utformning är att emotse kan knappast anses utgöra skäl för att icke anpassa statsbidragen till den faktiska stegring som byggnadskostnaderna undergått.

Vi vilja för vår del förorda, att statsbidragen utgå i enlighet med de av skolöverstyrelsen föreslagna grunderna, varav följer att anslaget bör uppräknas med 100 000 kronor.

Vi föreslå således,

att riksdagen med ändring av vad Kungl. Maj:t hemställt under punkt 254 under åttonde huvudtiteln i statsverkspropositionen måtte för sin del besluta

- a) att byggnadsbidragen till tjänstebostäder för folkskolans lärare skola från och med budgetåret 1952/53 utgå med 50 procent av byggnadskostnaderna, dock högst 30 000 kronor för tjänstebostad för ordinarie folkskollärare och 20 000 kronor för tjänstebostad för annan lärare, samt
- b) till *Folkskolor m. m.: Byggnadsbidrag till tjänstebostäder* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

Stockholm den 16 januari 1952.

<i>Birger Utbult.</i>	<i>Per A. Johnsson</i> i Kastanjegården.	<i>Wald. Svensson.</i>
<i>K. Gust. Wirten.</i>	<i>Edvin Jacobsson</i> i Igelsbo.	<i>Oscar Andersson</i> i Långviksmon.
<i>Ragnhild Sandström.</i>	<i>A. Widén.</i>	<i>Johan Ahlsten.</i>
<i>Sven Antby.</i>		<i>Hj. Åhman.</i>